

dr hab. prof. AWF Tomasz Niżnikowski
Zakład Gimnastyki
Wydział Wychowania Fizycznego i Zdrowia
w Białej Podlaskiej
Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego
w Warszawie
email: tomasz.niznikowski@awf.edu.pl
tel.: 507149990

Biała Podlaska, 07.04.2026 r.

Ocena rozprawy doktorskiej mgr. Waldemara Tłuczka

Analiza zmienności wybranych zdolności motorycznych uczniów klas mundurowych pod wpływem ukierunkowanego szkolenia stanowi uzasadnione i aktualne wyzwanie badawcze zarówno z punktu widzenia poznawczego, jak i aplikacyjnego. Szczególne znaczenia nabiera w tym kontekście potrzeba pozyskania nowych danych dotyczących skuteczności programów szkoleniowych realizowanych w oddziałach przygotowania wojskowego, które w ostatnich latach odgrywają coraz większą rolę w systemie kształcenia młodzieży przygotowującej się do służby w formacjach mundurowych.

W toku realizacji procesu szkolenia obserwuje się zmiany w poziomie podstawowych zdolności motorycznych, takich jak wytrzymałość, siła, zwinność czy równowaga, które warunkują ogólny poziom sprawności fizycznej oraz determinują skuteczność działania w sytuacjach wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej. Pomimo licznych badań dotyczących rozwoju motorycznego młodzieży, nadal nie jest w pełni jednoznaczne, w jakim stopniu obserwowane zmiany są efektem oddziaływań treningowych, a w jakim wynikają z naturalnych procesów rozwojowych organizmu.

Należy jednak podkreślić, że prowadzenie badań w tej grupie wymaga szczególnej staranności metodologicznej, umożliwiającej jednoznaczne rozróżnienie efektów oddziaływań treningowych od naturalnych procesów rozwojowych zachodzących w okresie adolescencji. Brak takiego rozróżnienia znacząco ogranicza wartość interpretacyjną uzyskanych wyników.

Na uwagę zasługuje fakt, że uczniowie klas mundurowych funkcjonują w specyficznych warunkach szkoleniowych, łączących edukację ogólną z przygotowaniem fizycznym o charakterze ukierunkowanym. To właśnie w tym okresie kształtowane są

podstawowe zdolności motoryczne, które stanowią fundament dalszego rozwoju sprawności fizycznej oraz przygotowania do przyszłej aktywności zawodowej.

W związku z powyższym opracowanie naukowe poruszające tego typu problematykę należy uznać za aktualne, wartościowe poznawczo, a zarazem istotne z punktu widzenia aplikacyjnego. Takiego zadania podjął się mgr Waldemar Tłuczek w swojej pracy pt. „Zmienność wybranych zdolności motorycznych pod wpływem ukierunkowanego szkolenia uczniów klas mundurowych”, przygotowanej pod kierunkiem dr. hab. Pawła Króla, prof. UR oraz promotora pomocniczego dr. Jarosława Herberta.

Ocena formy pracy

Z obowiązku recenzenta należy odnotować, iż przedstawiona do oceny rozprawa doktorska zawarta została na 177 ponumerowanych stronach maszynopisu. Struktura pracy jest prawidłowa i charakterystyczna dla tego typu opracowań akademickich z zakresu nauk o kulturze fizycznej. Rozprawę doktorską rozpoczyna wstęp, a kolejne rozdziały obejmują część teoretyczną, następnie cel pracy, pytania i hipotezy badawcze, materiał i metody badań, wyniki badań, dyskusję, podsumowanie oraz wnioski. Pracę uzupełniają: wykaz piśmiennictwa, spisy tabel i rycin oraz aneks zawierający materiały pomocnicze. Ponadto w rozprawie zamieszczono streszczenia w języku polskim i angielskim, a także dokument potwierdzający uzyskanie zgody właściwej komisji bioetycznej na realizację badań. Objętość poszczególnych rozdziałów jest zasadniczo adekwatna do ich zawartości. W pracy zawarto liczne tabele i ryciny, w których zestawiono wyniki badań. Podpisy pod rycinami oraz nad tabelami są zgodne z przyjętymi normami. Ponadto należy stwierdzić, że większość tabel i rycin ma swoje odniesienie w tekście, w formie krótkich, merytorycznych analiz.

Proporcje pomiędzy częścią teoretyczną a metodologiczną i empiryczną w zasadzie nie budzą poważnych zastrzeżeń. Należy jednak wyraźnie zaznaczyć, że część teoretyczna, mimo szerokiego zakresu tematycznego, ma w dużej mierze charakter odtwórczy i opisowy. Brakuje w niej pogłębionej analizy krytycznej, syntezy aktualnego stanu wiedzy oraz jednoznacznego wskazania luki badawczej. W konsekwencji osłabia to fundament teoretyczny prowadzonych badań.

Podsumowując, forma ocenianej rozprawy spełnia wymagania stawiane oryginalnym pracom badawczym w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauki o kulturze fizycznej.

Uwagi ogólne

Część teoretyczna pracy obejmuje szeroki zakres zagadnień, jednak ma w dużej mierze charakter opisowy. Doktorant wykazuje znajomość podstawowej literatury przedmiotu, jednak w tej części pracy brakuje pogłębionej analizy krytycznej oraz wyraźnego wskazania luki badawczej. Wskazane byłoby szersze wykorzystanie aktualnych publikacji naukowych.

Cel pracy, pytania i hipotezy badawcze zostały sformułowane poprawnie, choć ich uzasadnienie teoretyczne mogłoby być bardziej pogłębione.

W części metodologicznej Autor przedstawia charakterystykę badanej grupy oraz zastosowane metody badawcze. Dobór metod należy uznać za zasadniczo właściwy. Na uwagę zasługuje kompleksowa ocena zdolności motorycznych.

Zastosowane w badaniach metody analiz statystycznych dobrano zasadniczo poprawnie. Na uwagę zasługuje fakt, że Autor podejmuje próbę oceny zmian w czasie oraz różnic pomiędzy kolejnymi pomiarami. Jednak w pracy brakuje informacji dotyczącej siły efektu (effect size), która stanowi istotne uzupełnienie interpretacji wyników analiz statystycznych. W mojej opinii wskazane byłoby uzupełnienie analiz o miary wielkości efektu oraz ewentualne przeprowadzenie analizy mocy testów statystycznych (np. z wykorzystaniem programu G*Power), co pozwoliłoby na pełniejszą ocenę uzyskanych wyników i ich znaczenia praktycznego. Braki te istotnie ograniczają możliwość pełnej interpretacji wyników oraz ocenę ich znaczenia praktycznego.

Badaniami objęto określoną grupę uczniów, jednak brakuje informacji dotyczącej analizy wielkości próby oraz jej uzasadnienia. Wskazane byłoby odniesienie się do tej kwestii. Brakuje również informacji dotyczących rzetelności i trafności zastosowanych testów, co w pracy o charakterze eksperymentalnym ma istotne znaczenie.

Pewne wątpliwości może budzić także niewystarczająco szczegółowy opis standaryzacji warunków badań, co może utrudniać powtórzenie eksperymentu.

Pewne wątpliwości metodologiczne budzi brak zastosowania grupy kontrolnej oraz niewystarczające uwzględnienie zróżnicowania rozwoju biologicznego badanych. W konsekwencji trudne staje się jednoznaczne rozstrzygnięcie, czy obserwowane zmiany są efektem zastosowanego programu szkolenia, czy też wynikają z naturalnych procesów rozwojowych organizmu. Ograniczenie to w sposób zasadniczy obniża wartość wnioskowania przyczynowego.

Wyniki badań zostały przedstawione w sposób czytelny i uporządkowany. Interpretacja wyników jest poprawna, choć miejscami ma charakter opisowy.

Dyskusja stanowi jedną z mocniejszych części pracy. Autor odnosi swoje wyniki do danych z literatury, wykazując się umiejętnością analizy i interpretacji wyników. Należy jednak podkreślić, że ograniczenia metodologiczne pracy powinny być w tej części wyraźniej zaakcentowane.

Uwagi szczegółowe

Z obowiązku recenzenta, oprócz już poczynionych wątpliwości, pragnę zwrócić uwagę Doktorantowi na kilka zagadnień, które w mojej opinii mogą posłużyć do poprawy jego warsztatu naukowego:

1. Proszę o opinię Doktoranta – dlaczego część teoretyczna pracy ma w wielu fragmentach charakter opisowy, a nie problemowy?
2. Czy Autor może wskazać, jaka luka badawcza stanowiła bezpośrednią przesłankę do podjęcia badań własnych?
3. Proszę o wyjaśnienie – z jakich powodów w analizie statystycznej nie uwzględniono miar wielkości efektu oraz analizy mocy testów statystycznych?
4. Czy Autor rozważał ich zastosowanie na etapie opracowania wyników?
5. Proszę o opinię Doktoranta – w jaki sposób standaryzowano procedurę badawczą (m.in. warunki środowiskowe, pora dnia, przygotowanie badanych)? Brak tych informacji może utrudniać powtórzenie eksperymentu.
6. Proszę o wyjaśnienie – jakie były przesłanki doboru zastosowanych testów motorycznych oraz jaka jest ich rzetelność i trafność?
7. Czy Autor może odnieść się do literatury w tym zakresie lub przedstawić własne analizy?
8. Proszę o opinię Doktoranta – z jakich powodów w badaniach nie zastosowano grupy kontrolnej?
9. W jaki sposób Autor interpretuje uzyskane wyniki w kontekście braku możliwości porównania ich z grupą nieobjętą oddziaływaniem treningowym?
10. Proszę o wyjaśnienie – czy w analizie wyników uwzględniono zróżnicowanie rozwoju biologicznego badanych? Jeśli nie, to w jaki sposób Autor interpretuje wpływ procesów rozwojowych na uzyskane rezultaty?
11. Proszę o opinię Doktoranta – w jaki sposób można jednoznacznie rozstrzygnąć, że zaobserwowane zmiany poziomu zdolności motorycznych są wynikiem zastosowanego

programu szkolenia, a nie naturalnych procesów rozwojowych organizmu, szczególnie w kontekście braku grupy kontrolnej?

12. Proszę o wyjaśnienie – jakie znaczenie praktyczne mają uzyskane wyniki badań dla programowania procesu szkolenia w oddziałach przygotowania wojskowego? W jaki sposób mogą one zostać wykorzystane w praktyce szkoleniowej?

Wnioski końcowe i konkluzja

Pomimo wskazanych powyżej istotnych ograniczeń metodologicznych, rozprawa doktorska mgr. Waldemara Tłuczka stanowi poprawnie zaplanowane i konsekwentnie zrealizowane przedsięwzięcie badawcze.

Praca wnosi wartościowe informacje dotyczące kształtowania zdolności motorycznych młodzieży w warunkach ukierunkowanego szkolenia oraz posiada znaczenie aplikacyjne w kontekście doskonalenia programów szkoleniowych w klasach mundurowych.

Należy jednak wyraźnie podkreślić, że uzyskane wyniki powinny być interpretowane z ostrożnością, ze względu na ograniczenia wynikające z przyjętego schematu badawczego, w szczególności brak grupy kontrolnej oraz niewystarczające uwzględnienie czynników rozwojowych.

W mojej opinii rozprawa doktorska mgra Waldemara Tłuczka pt. „Zmienność wybranych zdolności motorycznych pod wpływem ukierunkowanego szkolenia uczniów klas mundurowych”, napisana pod kierunkiem dr hab. Pawła Króla, prof. UR oraz promotora pomocniczego dr. Jarosława Herberta, spełnia wymagania formalne i merytoryczne stawiane rozprawom doktorskim i kwalifikuje Doktoranta do nadania stopnia doktora w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauki o kulturze fizycznej.

Wnoszę więc do Wysokiej Rady Dyscyplin Collegium Medicum Uniwersytetu Rzeszowskiego o dopuszczenie mgra Waldemara Tłuczka do kolejnych etapów postępowania w przewodzie doktorskim.

Biała Podlaska, 7 kwietnia 2026 roku

dr hab. prof. AWF Tomasz Niżnikowski